

## TISKOVÁ ZPRÁVA

Praha, 4. února 2022

Akademie věd ČR  
Národní 1009/3, 110 00 Praha 1  
www.avcr.cz

## STO LET S BÁSNÍKEM JANEM SKÁCELEM

**Básník ticha, který dokázal předat hluboké pocity v pár slovech. V pondělí 7. února uplyne 100 let od narození Jana Skácela. Jeho život a tvorbu připomene mimo jiné výstava *A náhle jsme tu navěky...* nebo procházky Brnem, kde prožil většinu svého života.**

*voda je krásná  
voda má  
voda má rozpuštěné vlasy*

”

”

- *ze sbírky Odlévání do ztraceného vosku (1984)*

Tato slova slyšel v Česku snad každý, přinejmenším v písni „Modlitba za vodu“ od Hradišťanu. Jsou tak možná nejznámějšími verši Jana Skácela.

Jan Skácel patří mezi největší české básníky druhé poloviny 20. století, uznání se dočkal i ve světě. A neméně uznale o něm smýšleli i jeho známí kolegové, například spisovatel Milan Kundera: „*Jeho verše jsou takřka neuvěřitelným spojením největší možné prostoty s nejhlubším a zcela originálním zamyslením.*“

Mistr prostého, hluboce lidského básnění maloval ve svých básních všechno podstatné, co provází člověka životem. Skácelovy verše mnozí označují jako lék na bolavou lidskou duši. Devízou jeho tvorby byla snaha zachytit ve slovech prchavé okamžiky stejně tak jako to, co je přesahuje – ticho.

„*U Skácela vstupujeme do míst, v nichž přebýváme od pradávna, a přece jsme v nich nebyli. Vzpomínáme zde na to, co se nikdy nestalo, a přitom utkvěle zjišťujeme, že se nám to děje pořád. Ocitáme se tu v bezedných meziprostorech ticha a slov, ve chvíli, kdy se ,ted“ láme do bezčasé věčnosti: ,A náhle jsme tu navěky,*“ říká Jiří Trávniček z Ústavu pro českou literaturu AV ČR.

### **A náhle jsme tu navěky...**

Stoleté výročí narození Jana Skácela připomíná výstava *A náhle jsme tu navěky...* v Moravském zemském muzeu v Brně. Připomene nejenom jeho dílo, ale také Skácelův život. Byť je známý hlavně jako básník, popřípadě novinář a překladatel, byl také zedníkem, silničním dělníkem, dělníkem v továrně, tunelářem (v původním slova smyslu), biletářem v brněnském kině Moderna i opravářem.

Kontakt pro média: **Eliška Zvolánková**  
Divize vnějších vztahů AV ČR  
press@avcr.cz  
+420 739 535 007

**Lenka Patoková**  
Ústav pro českou literaturu AV ČR  
patokova@ucl.cas.cz  
+420 728 889 273

Výstava představí dobové fotografie, Skácelovy publikace, ukázky rukopisů, ocenění, ale také třeba osobní věci včetně vojenské knížky nebo fotografický skicák z cesty do Vietnamu. Pro veřejnost bude otevřená od 7. února do 24. dubna 2022 v Dietrichsteinském paláci na Zelném trhu v Brně.

Do skácelovského výročí se zapojila i Moravská zemská knihovna. Zájemci můžou nahlédnout do soukromí 42 osobností, které pořadatelé požádali, aby vybrali svou nejoblíbenější báseň od Jana Skácela a doprovodili ji komentářem. Mezi přispěvateli je i Eva Zažímalová, předsedkyně Akademie věd ČR.

Jubilejní výstavu pořádá také Skácelova rodná obec Vnorovy.

### Poetické procházky

Na Jana Skácela si také budou moci lidé vzpomenout během procházek v Brně díky projektu Brno poetické ([www.brno-poetické.cz](http://www.brno-poetické.cz)), které propojuje poezii a zeměpis.

*„Podle mapy mohou lidé objevovat básníky spojené s konkrétním místem, o nichž psali, mají na mapě své terčíky; po jejich rozkliknutí se objeví konkrétní báseň; a kdo chce, může si překlíknout i na portrét básníka. Chtěli jsme vytvořit jakýsi básnický cestopis po Brně,“* vysvětluje Jiří Trávníček, který je zároveň jedním z autorů projektu.

S Janem Skácelem je v rámci Brna poetického spojeno několik míst, mezi nimi Kotlářská 35a, kde bydlel ke konci života, Mendlovo náměstí, Zelný trh nebo Radlas.

Projekt Brno poetické běží od roku 2014, v jeho webové podobě je aktuálně zveřejněno 297 básní od 93 básníků věnovaných 163 místům.

#### Chvíle

*Za žádnou pravdu na světě.  
Ale jestli chceš,  
za malý pětník ticha.*



*Je chvíle, která pŕl krajinu.*

*Pokorný okamžik,  
kdy někdo z nás dýchá.*



- ze sbírky *Smuténka* (1965)

*„Ve Skácelově poezii je mnoho obrazů umenšování, mizení, odplývání. Najdeme zde krajiny, které jsou charakterizovány spíše tím, co v nich není. Jako jakési stavy pod vývěvou. Co nejméně slov a co nejvíce významů. Jako by se to nejpodstatnější odehrávalo v tom, co je za básní, co báseň neřekne, k čemu se tedy skrze ni musíme promlčet,“* uzavírá Jiří Trávníček.

Více informací:

**prof. PhDr. Jiří Trávníček, M.A.**  
Ústav pro českou literaturu AV ČR  
tel.: +420 543 422 537  
e-mail: [travnicek@ucl.cas.cz](mailto:travnicek@ucl.cas.cz)

### Medailonek:

Jan Skácel se narodil do učitelské rodiny 7. února 1922. Dětství a mládí prožil v Poštorné a v Brně. Během druhé světové války pracoval jako dělník na stavbách v Rakousku v rámci totálního nasazení. Po studiích byl zaměstnán v deníku *Rovnost*, poté v Československém rozhlase a také jako šéfredaktor literárního časopisu *Host do domu*. Na počátku 70. let ho stihl zákaz publikování; jeho tvorba se přesunula do samizdatu a do exilu. Od roku 1981 se jeho díla do oficiálních nakladatelství vrátila. Zemřel 7. listopadu 1989.